

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus 2020 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-189-684/2020

Kopijuoti

Kategorija: 3.5.20.4. Turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui

#Skolininkas #TurtoPardavimas

(1) paminėta tekste << | >> vėliau cituojančios bylos (22)

Infolex Teisinė analitika ©

2007 ▾ Priartinti | Paaiškinimai

Tekstas Ryšiai Proceso dalyviai (3) Bylos istorija (2)

Motyvacijoje minima:[Dėl turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui \(CPK 704 straipsnis\) >](#)[Dėl bylinėjimosi išlaidų >](#)

Įžanga

Reikalavimas

Nagrinėjimas

Skundas

Motyvacija

Rezoliucija

Rodyti mažiau

Civilinė byla Nr. 3K-3-189-684/2020

Teismo proceso Nr. 2-06-3-03283-2019-9

Procesinio sprendimo kategorija 3.5.20.4

(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

N U T A R T I S

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2020 m. birželio 17 d.

Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Danguolės Bublienės, Virgilijaus Grabinsko (kolegijos pirmininkas ir pranešėjas) ir Gedimino Sagačio,

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjo P. K. kasacinį skundą dėl Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. spalio 10 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal pareiškėjų D. A. ir P. K. skundą dėl antstolio veiksmų, suinteresuoti asmenys uždaroji akcinė bendrovė „Baltic Agro“, uždaroji akcinė bendrovė „Vetoil“, akcinė bendrovė „Kauno grūdai“, akcinė bendrovė „East West Agro“, antstolė Vida Daugirdienė.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė
 paieška 1 iš 1 rezultato

leškoti dokumente

1. Byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių turto pardavimą skolininko pasiūlytam pirkėjui (Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – ir CPK) 704 straipsnis), aiškinimo ir taikymo. Nauja!

2. Pareiškėjai skundu dėl antstolio veiksmų prašė panaikinti antstolės V. Daugirdienės 2019 m. balandžio 15 d. patvarkymą dėl prašymo parduoti turta pasiūlytam pirkėjui Nr. S-19-4-15320, kuriuo atmetas skolininko D. A. prašymas dėl pasiūlyto pirkėjo; panaikinti antstolės V. Daugirdienės patvarkymą vykdomojoje byloje Nr. 0004/18/00643, kuriuo buvo paskelbtos pakartotinės turto – 2,70 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 2,44 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 1,02 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 1,11 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 1,44 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini); 0,52 ha žemės sklypo (duomenys neskelbtini), unikalus Nr. (duomenys neskelbtini), varžytynės.

3. Pareiškėjai nurodė, kad antstolės 2018 m. gruodžio 14 d. patvarkymu Nr. S-18-4-42981 dėl priverstinio turto realizavimo buvo paskelbtos skolininkui priklausančio turto varžytynės. 2019 m. sausio 14 d. varžytynės Nr. 169996, 170003, 170001, 169999, 16994, 169998, 164334, 164492, 164488, 164491, 164479, 164339, 164485 laimėjo didžiausią kainą pasiūlęs varžytynių dalyvis A. K., atstovaujantis I. R.. 2019 m. kovo 13 d. gautas I. R. pranešimas, kuriame ji informavo nemokėsianti likusios sumos už varžytynėse Nr. 169996, 170003, 170001, 169999, 16994, 169998 įsigytą turta. Tą pačią dieną skolininkas D. A. pateikė antstolei prašymą šį turta parduoti jo pasiūlytam pirkėjui P. K. už sumą, kuri atitiko turto arešto akte nurodytą areštuoto turto vertę. Be to, tą dieną prašymą parduoti nurodytą turta antstolei pateikė ir kaip pirkėjas pasiūlytas pareiškėjas P. K.. 2019 m. kovo 13 d. pavedimu į antstolės depozitinę sąskaitą buvo pervesta 21 630 Eur suma, kurią sudarė bendra turto arešto akte nurodyta areštuoto turto vertė, kurią už P. K. sumokėjo A. K.. 2019 m. kovo 27 d. pasibaigus lėšų įmokėjimo terminui, antstolė areštuoto turto varžytynės paskelbė neįvykusiomis CPK 717 straipsnio 3 punkte įtvirtintu pagrindu, jeigu varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis per nustatytą terminą nesumoka visos sumos už varžytynėse pirktą turta. 2019 m. balandžio 15 d. patvarkymu dėl prašymo parduoti turta pasiūlytam pirkėjui antstolė atmetė skolininko D. A. prašymą dėl pasiūlyto pirkėjo ir nusprendė grąžinti P. K. pervestas lėšas. Antstolė patvarkyme nurodė, kad prašymo gavimo momentu turtas buvo laikomas parduotu. Be to, prašymo dėl pasiūlyto pirkėjo tenkinimas varžytynės paskelbus neįvykusiomis yra neįmanomas, kadangi jau pradėtas areštuoto turto pardavimo iš varžytynių procesas, o CPK aiškiai apibrėžia antstolio veiksmus pirmąsias varžytynės paskelbus neįvykusiomis. 2019 m. balandžio 15 d. antstolės patvarkymu Nr. S-19-4-15321 dėl priverstinio turto realizavimo buvo paskelbtos pirmosios pakartotinės varžytynės. Pareiškėjai nurodė, kad skolininkas prašymą parduoti turta pasiūlytam pirkėjui pateikė po to, kai buvo įvykusios pirmosios turto pardavimo varžytynės, kurios vėliau pripažintos neįvykusiomis, tačiau dar iki pakartotinių varžytynių paskelbimo. Kadangi skolininko prašymas visiškai atitiko CPK 704 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą reikalavimą, kad pasiūlyti pirkėjas skolininkas turi iki varžytynių paskelbimo specialiam interneto tinklalapyje, todėl jo prašymas dėl turto pardavimo jo pasiūlytam pirkėjui turėjo būti tenkintas.

4. Antstolė V. Daugirdienė 2019 m. balandžio 29 d. patvarkymu skundo netenkino ir kartu su vykdomosiomis bylomis perdavė jį nagrinėti Klaipėdos apylinkės teismui.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

5. Klaipėdos apylinkės teismas 2018 m. gegužės 24 d. nutartimi skundą atmetė.

6. Pirmosios instancijos teismas nurodė, kad CPK 700 straipsnyje nustatytas turto pardavimas iš varžytynių, turto perdavimas išieškotojui bei varžytynių bei turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui yra alternatyvūs bei savarankiški turto perdavimo vykdymo procese būdai.

7. CPK 704 straipsnio 1 dalyje aiškiai ir imperatyviai įtvirtinta skolininko teisė iki varžytynių pasiūlyti savo pirkėją varžytynėse parduotinam turtui, kur nurodyta, kad tokią teisę skolininkas turi tik iki varžytynių paskelbimo specialiam interneto tinklalapyje.

8. Pirmosios instancijos teismas pripažino, kad skolininkas savo teisę iki varžytynių pasiūlyti areštuoto turto pirkėją įgyvendino toje proceso stadijoje, kai turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui buvo neįmanomas, kadangi varžytynių procesas buvo pradėtas 2018 m. gruodžio 14 d. paskelbus pirmąsias areštuoto turto varžytynės, o skolininkas prašymą dėl turto pardavimo jo pasiūlytam pirkėjui pateikė 2019 m. kovo 13 d. Ta aplinkybė, kad antstolė 2019 m. kovo 27 d. patvarkymu varžytynės paskelbė neįvykusiomis CPK 717 straipsnio 3 punkte įtvirtintu pagrindu, neturi teisinės reikšmės kitokiam skolininko prašymo dėl turto pardavimo jo pasiūlytam pirkėjui vertinimui. Įstatymai aiškiai reglamentuoja antstolio veiksmų seką, kai už nupirktą iš varžytynių turta pirkėjas nesumoka likusios turto kainos. Šiuo atveju įstatymas nenustato galimybės skolininkui vėl pasiūlyti savo pirkėją.

9. Klaipėdos apygardos teismas 2019 m. spalio 10 d. nutartimi Klaipėdos apylinkės teismo 2019 m. gegužės 24 d. nutartį paliko nepakeista.

10. Apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, kad tiek pirmosios varžytynės, tiek pirmosios pakartotinės, tiek antrosios ar antrosios pakartotinės varžytynės patenka į vientisą priverstinio turto realizavimo varžytynių būdu procesą. Nei pirmosios pakartotinės, nei antrosios ar antrosios pakartotinės varžytynės nėra savarankiška ir atskira priverstinio vykdymo procedūra (būdas), o tik neįvykusių pirmųjų varžytynių pasekmė. Neįvykus pirmosioms varžytynėms, yra CPK nustatyta tvarka tęsiamas neparduoto turto priverstinis realizavimas varžytynių būdu, organizuojant kitas (pakartotines, antrąsias) varžytynės dėl to paties turto pardavimo.

11. Apeliacinės instancijos teismas sprendė, kad lingvistinis, loginis ir sisteminis CPK 704 straipsnio aiškinimas lemia, kad teise pasiūlyti areštuoto (varžytynėse parduodamo) turto pirkėją skolininkas gali pasinaudoti tik iki pirmųjų varžytynių paskelbimo specialiam interneto tinklalapyje. Šia teise jis negali pasinaudoti po pirmųjų varžytynių paskelbimo specialiam interneto tinklalapyje, taip pat ir tais atvejais, kai pirmosios varžytynės buvo paskelbtos neįvykusiomis. Paskelbus pirmąsias varžytynės, turtas yra pradedamas realizuoti varžytynių būdu ir pakeisti bei taikyti kitą skolininko turto realizavimo formą (būdą) – pardavimą skolininko pasiūlytam pirkėjui – nebėra pagrindu.

12. Teisės skolininkui siūlyti savo pirkėją suteikimas po to, kai pirmosios varžytynės buvo paskelbtos ir varžytynių dalyviai pateikė kainos pasiūlymus, neturėtų reikšmingo pozityvaus poveikio vykdymo išlaidoms ar vykdymo proceso trukmei. Be to, tokios teisės suteikimas galėtų sudaryti prielaidas pažeisti (kitų) varžytynių dalyvių teisėtus lūkesčius įsigyti turta, taip pat išieškotojų interesus (pvz., nesąžiningai ir dirbtinai pakeliant varžytynių kainą turint tikslą vėliau jos nesumokėti ir susitarimo su skolininku pagrindu pigiau įsigyti iš varžytynių parduodamą turta, nesumokant varžytynių metu pasiūlytos kainos, bet pateikiant siūlymą parduoti jį skolininko pasiūlytam pirkėjui už turto arešto akte nurodytą kainą).

13. Kadangi nagrinėjamu atveju pirmosios varžytynės buvo paskelbtos dar 2018 m. gruodžio 14 d., o pirkėjas pasiūlytas tik 2019 m. kovo 13 d., skolininko prašymas dėl ginčo turto pirkėjo buvo pateiktas nesilaikant CPK 704 straipsnio 1 dalyje nustatyto termino – po varžytynių paskelbimo. Įstatymas nenustato galimybės teikti prašymą dėl siūlomo pirkėjo tais atvejais, kai pirmosios varžytynės buvo paskelbtos neįvykusiomis. Aplinkybė, jog 2019 m. kovo 27 d. varžytynės paskelbtos neįvykusiomis, nereiškia, kad jos išvis nebuvo paskelbtos ir nebuvo pradėtas turto realizavimas varžytynių būdu.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai
 1 iš 1 rezultato

leškoti dokumente

14. Pareiškėjas P. K. kasaciniu skundu prašo panaikinti Klaipėdos apylinkės teismo 2018 m. gegužės 24 d. nutartį ir Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. spalio 10 d. nutartį bei priimti naują nutartį – tenkinti pareiškėjo skundą dėl antstolės veiksmų. Kasacinį skundą grindžia šiais argumentais. **Nauja!**

14.1. Kadangi *CPK 704* straipsnio 1 dalyje nėra nurodyta, kad skolininkas savo pirkėją gali pasiūlyti tik iki pirmųjų varžytynių paskelbimo, todėl, pirmąsias varžytynes paskelbus neįvykusiomis, skolininkas iki kitų pakartotinių ar antrųjų varžytynių paskelbimo vėl gali pasinaudoti teise pasiūlyti savo pirkėją.

14.2. Kadangi, remiantis kasacinio teismo praktika, turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui turi prioritetą prieš kitus priverstinio pardavimo būdus (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. balandžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-247/2008), todėl *CPK 704* straipsnyje įtvirtinta skolininko teisė iki varžytynių pasiūlyti areštuoto turto pirkėją negali būti ribojama nesant aiškiai išreikštos įstatymų leidėjo valios.

14.3. Apeliacinės instancijos teismas nepagrįstai aiškino, kad tiek pirmosios ar pirmosios pakartotinės, tiek antrosios ar antrosios pakartotinės varžytynės patenka į vientisą priverstinio turto realizavimo varžytynių būdu procesą ir nėra savarankiška ir atskira priverstinio vykdymo procedūra:

14.3.1. Įstatyme nėra nurodyta, kad, pradėjus turtą realizuoti viena forma, t. y. varžytynėse, tačiau nepavykus to padaryti, kitos turto realizavimo formos nėra galimos. Priešingai, pagal įstatymo leidėjo valią po neįvykusių pirmų varžytynių gali būti pradėdama kita turto realizavimo forma – turto pardavimas išieškotojui. Todėl, kreditoriui vykdymo procese neperėmus šio turto, antstolė turi skelbti pakartotines varžytynes, o skolininkui turi būti leidžiama pasiūlyti savo pirkėją;

14.3.2. *CPK* nustato, kad apie kiekvienas varžytynes (pirmas, pirmas pakartotines, antras, antras pakartotines) atskirai turi būti skelbiama specialiame interneto tinklalapyje. Jeigu įstatymų leidėjo valia būtų nustatyti skolininko teisę pasiūlyti savo pirkėją iki teismo nurodyto turto realizavimo varžytynių būdu proceso pradžios, o ne atskirų varžytynių paskelbimo, tai būtų aiškiai nurodyta minėtoje normoje;

14.3.3. draudimas skolininkui pasiūlyti pirkėją po to, kai pirmosios varžytynės paskelbiamos neįvykusiomis, prieštarauja vykdymo proceso tikslui – kuo veiksmingiau ir operatyviau patenkinti išieškotojo interesus ir įvykdyti prievolę. Tai, jog, skolininkui pasiūlius turto pirkėją, kuris už turtą sumokėtų turto arešto akte nurodytą kainą, vis tiek būtų privaloma tęsti varžytynių procesą, taip didinant vykdymo išlaidas, o antrųjų varžytynių metu – ir sumažinant pradinę turto pardavimo kainą iki 40 procentų, nėra niekaip suderinama nei su vykdymo tikslais, nei su išieškotojo interesais. Be to, galimos situacijos, kai varžytynėse neatsirastų nė vieno turto pirkėjo, dėl ko atsisakymas parduoti turtą skolininko pasiūlytam pirkėjui tokiu atveju reikštų vykdymo išlaidų didinimą ir vykdymo proceso vilkinimą.

14.4. Nagrinėjamu atveju skolininko prašymas dėl turto pardavimo jo pasiūlytam pirkėjui buvo pateiktas ir reikiama pinigų suma į antstolės depozitinę sąskaitą sumokėta 2019 m. kovo 13 d., t. y. dar iki pakartotinių varžytynių paskelbimo. Todėl antstolė turėjo pareigą išspręsti minėtą prašymą, o ne skelbti pakartotines varžytynes. Nagrinėjamu atveju antstolė skolininko prašymą parduoti turtą jo pasiūlytam pirkėjui išsprėdė tik 2019 m. balandžio 15 d., t. y. po to, kai 2019 m. balandžio 10 d. paskelbė pakartotines varžytynes. Be to, antstolė savo patvarkyme kaip priežastį, sudarančią pagrindą netenkinti skolininko prašymo, nurodė ne tai, kad *CPK 704* straipsnis nenustato galimybės skolininkui pasiūlyti savo pirkėjo po to, kai pirmos varžytynės paskelbiamos neįvykusiomis, o tai, kad jau yra paskelbtos pakartotinės turto varžytynės.

14.5. Antstolė šurkščiai pažeidė ir Sprendimų vykdymo instrukcijos 11 punktą, nustatantį, kad jeigu areštuotas turtas parduodamas skolininko pasiūlytam pirkėjui, turtą parduodantis antstolis ne vėliau kaip kitą darbo dieną nuo skolininko prašymo turtą parduoti jo pasiūlytam pirkėjui gavimo dienos apie turto pardavimą informuoja kitus antstolius, vykdančius išieškojimą iš to paties skolininko. Kiti antstoliai, vykdančys išieškojimą iš to paties skolininko, šiame punkte nustatyta tvarka gali prisijungti prie išieškojimo iš realizuojamo turto ir lešų, gautų realizavus šį turtą. Iš šios Sprendimų vykdymo instrukcijos 11 punkto nuostatos akivaizdu, kad antstolė skolininko prašymą privalėjo išspręsti per vieną darbo dieną, o ne praėjus daugiau kaip mėnesiui nuo prašymo gavimo.

15. Suinteresuotas asmuo antstolė V. Daugirdienė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo atmesti pareiškėjo kasacinį skundą. Atsiliepimą į kasacinį skundą grindžia šiais argumentais:

15.1. Pareiškėjo kasacinis skundas grindžiamas netinkamu *CPK 704* straipsnio nuostatų aiškinimu, sistemiškai neatsižvelgiant į kitas turto realizavimo tvarką reglamentuojančias *CPK XLIX* skyriaus teisės normas. Įvertinus šiame vykdymo procese susiklosčiusias faktines aplinkybes, nagrinėjamu atveju nebuvo galimybės skolininkui pasiūlyti savo pirkėją, kadangi varžytynių procesas buvo pradėtas 2018 m. gruodžio 14 d. paskelbus pirmąsias areštuoto turto varžytynes. Be to, skolininkas, būdamas laiku informuotas apie galimybę pasiūlyti areštuoto turto pirkėją, šia savo teise laiku nepasinaudojo.

15.2. Kasacinio skundo argumentai dėl Sprendimų vykdymo instrukcijos 11 punkto pažeidimo yra nepagrįsti. Kadangi prašymas dėl turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui buvo neteisėtas ir negalėjo būti tenkinamas, jo išsprendimui netaikomas Sprendimų vykdymo instrukcijos 11 punkte įtvirtintas reglamentavimas.

15.3. Varžytynės, kurios nagrinėjamu atveju buvo pripažintos neįvykusiomis, sulaukė ypač didelio susidomėjimo, jose galutinė turto kaina, lyginant su pradine, pakilo daugiau nei 50 proc. Todėl kyla abejonų, ar pareiškėjas P. K., darydamas įtaką skolininkui, nesiekia įsigyti areštuoto turto už pirmines kainas, taip pažeisdamas tiek skolininko, tiek kreditoriaus interesus. Be to, A. K., atstovaudamas I. R., laimėjo 13 skolininko turto varžytynių, o atsisakymas buvo gautas tik dėl 6 varžytynių, kur kaina kilo labiausiai.

15.4. Kadangi pareiškėjas P. K. nėra skolininkas vykdymo procese, o yra su vykdymo procesu nesusijęs asmuo, keltinas klausimas, ar procesinio suinteresuotumo neturintis asmuo gali reikšti skundus dėl antstolio veiksmų, siekdamas apginti skolininko pažeistas teises.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui (CPK 704 straipsnis)

16. Lietuvos Respublikos *antstolių įstatymo* 3 straipsnio 1 dalyje įtvirtintas vienas iš esminių antstolio veiklos principų: vykdydamas vykdomuosius dokumentus, antstolis privalo imtis visų teisėtų priemonių tinkamai apginti išieškotojo interesus, nepažeisdamas kitų vykdymo proceso dalyvių teisių bei teisėtų interesų. *CPK 634* straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad, išieškotojui pateikus antstoliui vykdytiną vykdomąjį dokumentą, antstolis privalo savo iniciatyva imtis visų teisėtų priemonių, kad sprendimas būtų kuo greičiau ir realiai įvykdytas, bei aktyviai padėti šalims ginti jų teises ir įstatymų saugomus interesus. Taigi įstatyme įtvirtintas aktyvus antstolio vaidmuo vykdymo procese ir jo pareiga siekiant vykdymo tikslų atsižvelgti į visų vykdymo procese dalyvaujančių asmenų interesus bei padėti šiems asmenims įgyvendinti įstatyme suteiktas teises.

17. Turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui – vienas iš *CPK* nustatytų priverstinio turto realizavimo būdų. *CPK 704* straipsnyje nustatyta skolininko teisė surasti iš varžytynių parduodamo turto pirkėją, kurią jis gali įgyvendinti, jeigu iki varžytynių pradžios į antstolio depozitinę sąskaitą sumokama ne mažesnė pinigų suma kaip turto arešto akte nurodyta realizuojamo turto vertė arba mažesnė suma, pakankama įsiskolinimams ir vykdymo išlaidoms padengti. Tokiu atveju turto pardavimas iš varžytynių nevykdomas, turtas parduodamas skolininko pasiūlytam pirkėjui surašant Sprendimų vykdymo instrukcijoje nustatytos formos aktą.

18. Kasacinio teismo išaiškinta, kad skolininko turto pardavimas jo nurodytam pirkėjui turi prioritetą prieš turto pardavimą iš varžytynių, nes taip realizuojant turto pardavimą sumažinamos galimos vykdyimo išlaidos bei greičiau patenkinami kreditorių interesai. Toks skolininko turto pardavimo būdas turi būti taikomas, nes atitinka tiek išieškotojo (pirkėjo sumokama suma padengia jo skolinimą ir vykdyimo išlaidas, išieškojimas vyksta operatyviau), tiek ir skolininko interesus (šis turi galimybę aktyviau dalyvauti turto pardavimo procese, siekti, kad turtas būtų parduotas už kainą, atitinkančią skolininko interesus) (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. balandžio 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-247/2008).

19. Kasacinio teismo praktikoje taip pat konstatuota, jog išieškotojo ir skolininko interesų derinimo ir interesų pusiausvyros paieškos vykdymo procese imperatyvai suponuoja, kad priverstinis turto realizavimo procesas būtų organizuojamas taip, kad kreditorius gautų savo reikalavimų patenkinimą, kartu užtikrinant skolininko interesus tuo aspektu, jog turtas nebūtų parduotas už per mažą kainą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2014 m. balandžio 18 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2014). Turto pardavimas už didžiausią galimą kainą – siektinas priverstinio skolos išieškojimo tikslas, neabejotinai naudingas tiek kreditoriui, tiek skolininkui.

20. Bylose, susijusiose su priverstiniu teismo sprendimų vykdymu, nuosavybės apsaugos kontekste (Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos Protokolo Nr. 1 1 straipsnis) Europos Žmogaus Teisių Teismas (toliau – EŽTT) yra ne kartą konstatavęs, kad kišmasis į nevaržomą naudojimąsi asmens turto šiame proceso etape yra skirtas vykdyti teismų sprendimus, įpareigojančius pareiškėją sumokėti sumas, kurias jis skolingas savo kreditoriui. Tokiu būdu siekiama užtikrinti teisinį tikrumą vykdant teismo sprendimus, o tai neabejotinai yra visuomenės interesas (EŽTT 2007 m. liepos 10 d. sprendimas byloje Kanala prieš Slovakiją, peticijos Nr. 57239/00, par. 55).

21. Tame pačiame sprendime EŽTT taip pat įpareigoja nacionalinėje teisėje nenustatyti galimybės atlikti tokį sandorį, kai nepaisoma tikrosios turto vertės ir teisėtų skolininko ir kreditoriaus interesų. EŽTT praktikoje įtvirtinama skolininko teisių apsauga ir teisinga pusiausvyra tarp konkuruojančių interesų, akcentuojant skolininko galimybę parduoti turtą už kainą, atitinkančią rinkos vertę (žr. pirmiau nurodyto EŽTT sprendimo par. 61).

22. Nors, kaip minėta, kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad skolininko turto pardavimas jo nurodytam pirkėjui turi prioritetą prieš turto pardavimą iš varžytynių, toks turto pardavimo būdas negali būti taikomas, jeigu paaiškėja, kad parduodant turtą skolininko nurodytam pirkėjui vykdyimo proceso dalyvių interesai neužtikrinami maksimaliai geriausiu būdu, t. y. turtą siekiama nupirkti (parduoti) už mažesnę kainą, nei yra to turto rinkos vertė.

23. Laikantis *CPK 719* straipsnio 2 dalyje įtvirtinto reglamentavimo, jeigu varžytynės paskelbtos neįvykusiomis dėl to, kad varžytynės laimėjęs dalyvis už varžytynėse pirktą turtą per nustatytą terminą nesumokėjo visos sumos, arba dėl to, kad paaiškėjo, jog varžytynės laimėjęs dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, turtas išieškotojui perduodamas už tą kainą, už kurią jis buvo perkamas paskelbtose neįvykusiomis varžytynėse.

24. Vykstant varžytynėms, varžytynių laimėtoja, o kartu ir turto pardavimo kainą lemia didžiausia varžytynių dalyvio pasiūlyta kainą. Varžytynių metu parduodamo turto pardavimo kainai tiesioginę reikšmę turi to turto rinkos vertė, o varžytynių dalyvio siūloma kainą už konkretų turtą yra reliatyvus to turto rinkos vertės patvirtinimas. Vadinasi, įvykusių varžytynių metu nustatyta turto pardavimo kainą atspindi realią to turto pardavimo rinkoje kainą.

25. Kai vykstančiose varžytynėse dalyvavęs varžytynių dalyvis pasiūlo didžiausią kainą ir laimi varžytynės, būtent ši kainą, bet ne antstolio turto arešto akte nurodyta areštuoto turto vertė, pripažįstama turto rinkos kaina. Todėl tais atvejais, kai varžytynės paskelbiamos neįvykusiomis *CPK 717* straipsnio 3 ir 5 punktuose įtvirtintais pagrindais dėl to, kad varžytynės laimėjęs dalyvis už varžytynėse pirktą turtą per nustatytą terminą nesumokėjo visos sumos, arba dėl to, kad paaiškėjo, jog varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, nebūtų pateisinamas turto pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui *CPK 704* straipsnio 2 dalyje nustatytais sąlygomis už turto arešto akte nurodytą realizuojamo turto vertę, nes tai reikštų, kad parduodant turtą skolininko nurodytam pirkėjui vykdyimo proceso dalyvių interesai nebūtų užtikrinami maksimaliai geriausiu būdu ir kad nacionalinėje teisėje būtų nustatyta galimybė sudaryti tokį sandorį, kai nepaisoma tikrosios turto vertės ir teisėtų skolininko ir kreditoriaus interesų apsaugos bei pažeidžiamos skolininko nuosavybės teisės.

26. Vadinasi, kai varžytynių dalyviai rungdamiesi nustato realią to turto pardavimo rinkoje kainą, nors pačios varžytynės vėliau ir paskelbiamos neįvykusiomis, toks turtas negali būti perleidžiamas už mažesnę kainą. Įstatymų leidėjas, *CPK 719* straipsnio 2 dalyje įtvirtindamas, kad paskelbus varžytynės neįvykusiomis dėl to, kad varžytynės laimėjęs dalyvis už varžytynėse pirktą turtą per nustatytą terminą nesumokėjo visos sumos, arba dėl to, kad paaiškėjo, jog varžytynės laimėjęs varžytynių dalyvis neturėjo teisės dalyvauti varžytynėse, turtas išieškotojui perduodamas už tą kainą, už kurią jis buvo perkamas paskelbtose neįvykusiomis varžytynėse, nenustatė skolininko teisės, paskelbus varžytynės neįvykusiomis tais pačiais pagrindais, pasiūlyti pirkėją, kuriam turtas galėtų būti parduotas už tą kainą, už kurią jis buvo perkamas paskelbtose neįvykusiomis varžytynėse.

27. Taigi įstatymų leidėjo valia, laikantis *CPK 719* straipsnio 2 dalyje įtvirtinto reglamentavimo, – nustatyti išieškotojui galimybę, paskelbus varžytynės neįvykusiomis, perimti turtą už tą kainą, už kurią jis buvo perkamas paskelbtose neįvykusiomis varžytynėse, nenustatant skolininkui galimybės tokiomis pačiomis sąlygomis pasiūlyti savo pirkėją, kuris nupirktų turtą už tokią kainą, kuri nustatyta turtą perimant išieškotojui. Vienintelis įstatymų leidėjo valia nustatytas priverstinai realizuojamo turto kainos nustatymo kriterijus, kai skolininkas įgyvendina savo teisę pasiūlyti pirkėją, yra turto arešto akte fiksuota kaina (*CPK 704* straipsnis 2 dalis), kuri nagrinėjamos bylos atveju yra gerokai (apie 50 proc., lyginant su pradine kaina) mažesnė nei turto rinkos kaina. Atsižvelgdama į nagrinėjamoje byloje nustatytas aplinkybes, teisėjų kolegija daro išvadą, kad bylą nagrinėjusių pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų atliktas teismo sprendimo vykdymo procesą reglamentuojančių teisės normų, taikomų sprendžiant dėl turto tolesnio likimo varžytynės paskelbus neįvykusiomis, aiškinimas ir taikymas yra pagrįstas, nes jis vykdyimo proceso dalyvių interesus užtikrina maksimaliai geriausiu būdu ir nesukuria prielaidų sudaryti sandorį, kuriuo nepaisoma tikrosios turto vertės.

28. Pagal *CPK 704* straipsnį teise pasiūlyti varžytynėse parduodamo turto pirkėją skolininkas gali pasinaudoti tik iki pirmųjų varžytynių paskelbimo specialiaame interneto tinklalapyje (nagrinėjamo ginčo atveju pirmosios varžytynės paskelbtos 2018 m. gruodžio 14 d.). Šia teise jis negali pasinaudoti po pirmųjų varžytynių paskelbimo specialiaame interneto tinklalapyje, taip pat ir tais atvejais, kai pirmosios varžytynės buvo paskelbtos neįvykusiomis (turto pirkėją skolininkas pasiūlė 2019 m. kovo 13 d.).

29. Teisėjų kolegija sutinka su apeliacinės instancijos teismo vertinimu, kad tiek pirmosios varžytynės, tiek pirmosios pakartotinės, tiek antrosios ar antrosios pakartotinės varžytynės patenka į vientisą priverstinio turto realizavimo procesą varžytynių būdu. Pirmosios pakartotinės, taip pat antrosios ar antrosios pakartotinės varžytynės yra ne savarankiška ir atskira priverstinio vykdyimo procedūra (būdas), o tik neįvykusių pirmųjų varžytynių pasekmė.

30. Taigi nagrinėjamos bylos atveju paklausaus rinkoje turto pardavimas varžytynėse už turto rinkos kainą, o ne jo pardavimas skolininko pasiūlytam pirkėjui už turto arešto akte nurodytą kainą reiškia, kad vykdyimo proceso dalyvių interesai užtikrinami maksimaliai geriausiu būdu, o kartu tai reiškia, kad nacionalinėje teisėje nenustatyta galimybės sudaryti tokį sandorį, kuriuo būtų nepaisoma tikrosios turto rinkos vertės ir teisėtų skolininko bei kreditoriaus interesų apsaugos ir kurio sudarymas kartu lemtų skolininko nuosavybės teisių pažeidimą.

31. Atsižvelgdama į tai, kas išdėstyta, kasacinio teismo teisėjų kolegija konstatuoja, kad bylą nagrinėję teismai tinkamai taikė ir aiškino teisės normas, reglamentuojančias turto pardavimą skolininko pasiūlytam pirkėjui, nenukrypo nuo kasacinio teismo praktikos, todėl nėra teisinio pagrindo naikinti ar keisti priimtą apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą. Kasacinis skundas atmestinas, o apeliacinės instancijos teismo nutartis paliktina nepažeista (*CPK 346* straipsnis, 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas).

32. Kiti kasacinio skundo argumentai vertintini kaip neturintys reikšmės vienodos teismų praktikos formavimui ir skundžiamo procesinio sprendimo teisėtumui, todėl teisėjų kolegija dėl jų nepasisako.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

33. Pagal *CPK 98* straipsnio 1 dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, teismas priteisia iš antrosios šalies išlaidas už advokato ar advokato padėjėjo, dalyvavusių nagrinėjant bylą, pagalbą, taip pat už pagalbą rengiant procesinius dokumentus ir teikiant konsultacijas. Atmetus pareiškėjo P. K. kasacinį skundą, šiam proceso dalyviui jo turėtos bylinėjimosi išlaidos neatlyginamos. Byloje nebuvo gauta antstolės prašymo priteisti jos turėtų bylinėjimosi išlaidų

atlyginimą.
 Į paiešką 1 iš 1 rezultato

34. Kasacinis teismas patyrė 14,55 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. birželio 8 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Atmetus kasacinį skundą, ši suma priteistina valstybei iš kasacinį skundą padavusio pareiškėjo P. K. (CPK 79 straipsnis, 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92, 93 straipsniai, 96 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos *civilinio proceso kodekso* 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Klaipėdos apygardos teismo 2019 m. spalio 10 d. nutartį palikti nepakeistą.

Priteisti valstybei iš pareiškėjo P. K. (a. k. (duomenys neskelbtini)) 14,55 Eur (keturiolika Eur 55 ct) išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, atlyginimo (ši suma mokėtina į Valstybinės mokesčių inspekcijos (j. a. k. 188659752) biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą, įmokos kodas – 5660).

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Danguolė Bublienė

Virgilijus Grabinskas

Gediminas Sagatys

Paminėta tekste:	Suskleisti
Bylos:	
3K-3-247/2008 Dėl sandorio pripažinimo negaliojančiu.	
Teisės aktai:	
Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencija	
1 str. [Aukščiosios Susitariančiosios Šalies aukščiausieji teismai...]	
Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas	
79 str. Bylinėjimosi išlaidos	
88 str. Išlaidos, susijusios su bylos nagrinėjimu	
92 str. Išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu, apmokėjimas	
93 str. Bylinėjimosi išlaidų paskirstymas	
96 str. Bylinėjimosi išlaidų atlyginimas valstybei	
98 str. Išlaidų advokato ar advokato padėjėjo pagalbai apmokėti atlyginimas	
346 str. Įsiteisėjusių teismo sprendimų, nutarčių peržiūrėjimo kasacine tvarka pagrindai	
359 str. Kasacinio teismo teisės	
634 str. Antstolio atliekami procesiniai veiksmai	
700 str. Turto pardavimo iš varžytynių, turto perdavimo išieškotojui be varžytynių bei turto pardavimo skolininko pasiūlytam pirkėjui teisinė reikšmė	
704 str. Skolininko teisė iki varžytynių pasiūlyti areštuoto turto pirkėją	
717 str. Varžytynių paskelbimas neįvykusiomis	
719 str. Turto nepardavimo iš pirmųjų varžytynių pasekmės	
Lietuvos Respublikos įstatymas „Dėl Lietuvos Respublikos Civilinio proceso kodekso patvirtinimo“	
359 str. Atstovavimas	
362 str. Bylos nagrinėjimas kasacinės instancijos teismo posėdyje	
Lietuvos Respublikos kainų įstatymas	
Lietuvos Respublikos antstolių įstatymas	
3 str. Antstolių veiklos principai	

Į paiešką 1 iš 1 rezultato

leškoti dokumente

Nauja! X